

2. Педагогічний словник / за ред. дійсн. Члена АПН України М.Д. Ярмаченко. – К.: Пед.думка, 2001. – 514 с.
3. Прокоф'єва М. Ознаки індивідуально-типологічного підходу як засади диференційованого навчання / М.Прокоф'єва // Гуманітарні науки. – 2012. – №2. – С. 38-41.

ДАЛЕКОРІЙ Я. І.,
ТОВКАНЕЦЬ Г. В.,
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ

Екологічна культура як частина загальної культури є процесом, який пов'язаний з засвоєнням і накопичуванням знань, досвіду, технологій і передачею їх старшим поколінням молодшому у формі моральних імперативів. У той же час екологічна культура є результат виховання, який виражається в умінні індивіда досягати гармонійних відносин з навколишнім світом і самим собою. У дитинстві це вміння формується в процесі засвоєння спеціальних знань, розвитку емоційної сфери та практичних навичок екологічно доцільної взаємодії з природою і соціумом.

Важливою ланкою в системі екологічного виховання є початкова школа, оскільки саме в період молодшого шкільного віку закладаються основи знань про природу, змінюються механізми оволодіння різноманітними видами діяльності. Високий рівень екологічної культури школярів може сформувати лише вчитель з відповідним ставленням до навколишнього [6].

Оволодіння екологічними знаннями – важливий ланцюг у процесі навчання і виховання дітей. Як відомо, В. Сухомлинський наголошував, що процес пізнання навколишньої дійсності є незалежним емоційним стимулом думки. Для дитини молодшого шкільного віку цей стимул відіграє винятково важливу роль. Результатом екологічного виховання мають стати розвинене емоційне сприйняття, бажання активно включатись у роботу з охорони й захисту об'єктів природи [4].

Більшість науковців поділяють точку зору В. Сухомлинського про те, що безпосереднє спілкування учнів з природою має значний вплив на формування їхньої свідомості, що знання про природу, правила поведінки в ній, розуміння її цінності для людей сприяють становленню високої екологічної культури учнів [1; 2; 6].

Реалізація завдань екологічного виховання здійснюється на уроках і у позакласній роботі, залучаючи до цієї роботи батьків, постійно доносячи до дітей думку про те, що ми повинні берегти природу для себе, для наступних поколінь, для навколишнього середовища [2; 3; 5].

В основі побудови позакласних занять з екологічною спрямованістю лежать такі цільові установки:

– формування цілісного уявлення про природне і соціальне оточення як середовище життя, праці і відпочинку людини;

– розвиток вміння сприймати оточуючий світ за допомогою органів почуттів і пізнавального інтересу й здатності до пояснення причин при аналізі фактів і явищ навколишньої дійсності;

– навчання молодших школярів методам пізнання навколишнього світу;

– виховання естетичного і морального ставлення до середовища життєдіяльності людини, вміння вести себе в ньому відповідно до загальнолюдських норм моралі.

Ефективність формування екологічної культури молодших школярів у процесі позакласної роботи досягається, якщо забезпечується:

– формування екологічної свідомості, знань і досвіду діяльності щодо збереження природи;

– реалізація комплексних завдань екологічної освіти і виховання: освітні, виховні та оздоровчі;

– дотримання краєзнавчого принципу у позакласній роботі з формування екологічної культури молодших школярів є провідним.

В позакласній роботі важливо проводити екскурсії екологічного спрямування (наприклад, в межах Закарпатської області цікавою буде екскурсія на Синевирське озеро), тематичні виховні години («Природа мого краю», «Здоров'я природи – здоров'я людини»), екологічні свята, екологічний десант, духовно-моральні бесіди (наприклад, тематична бесіда «Від екології душі до екології простору»).

Позакласна робота з формування екологічної культури молодших школярів сприяє закріпленню уявлень про природу, пробудженню у дітей бажання творити добро та не порушувати відомі їм правила поведінки в природі, а також формуванню інших загальнолюдських рис характеру. Системний підхід до виховної роботи створює всі можливості для виховання особистості, яка буде вільно діяти в рамках екологічної необхідності.

Список використаних джерел

1. Агейкіна Р.В. Екологічне виховання: досвід організації. Виховна робота в школі. 2005. Січ. (№ 1). С. 28–29.
2. Балашова С. Спостереження за природою як засіб екологічного виховання молодших школярів. *Початкова школа*. 2005. № 3. С. 19–21.
3. Жигайлова Р. Ігри як засіб екологічного виховання молодших школярів. *Сучасна школа України. Сер. Шкільний світ*. 2012. № 9 (верес.). С. 71–79.
4. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: В 5 т. К.; Рад. школа, 1976. Т. 3– 5. 279 с.
5. Тарасенко Г. Формування естетичного ставлення до природи в системі екологічного виховання школярів Світ виховання. 2012. Січ. Лют. (№ 1). С 16 – 19.
6. Товканець Г. В., Паук І.В. Традиційні методи у формуванні екологічного мислення особистості. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2017р.* Мукачево: Вид-во МДУ, 2017. С. 298 – 299.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>